

Počtnina v državi SHS pavšalirana.

Naročna lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četiri leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inzerati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more goviti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

68. številka.

Maribor, dne 20. junija 1921.

Letnik XIII.

O parlamentarizmu in volilnem pravu.

(Govor narodnega poslanca dr. Josip Hohnjeca v ustavotvorni skupščini v Beogradu dne 13. junija.)

Poslanec dr. Hohnjec: Gospodje narodni poslanci! Wilson, prejšnji predsednik Zedinjenih držav, povdarja v svoji knjigi o državi, da tisti, ki izdelujejo zakone, ne smejo sebe smatrati za stvaritelje, ker je njihova naloga, da samo dajo formo za ono, kar biva v narodovi zavesti.

Ako vzamemo Wilsonove besede za kriterij, s katerim presojava ustavo, koja se pripravlja za našo državo, moramo — in to mora storiti vsak objektivni presojevalec — priznati, da ustavni načrt ni formulacija za to, kar biva v zavesti troimenskega našega naroda, zlasti njegovega hrvatskega in slovenskega dela. Prazne klope na tej strani glasno kličejo po drugi formulaciji. Vlade stranke so dozvaj trdovratno zapirale ušesa proti temu klicu. Dokazale so s tem in dokazujejo dan za dnem, da nimajo tistega idealnega in istinito modernega pojmovanja o nalogi zakonodajalca in ustavotvorca, kakor ga zahteva veliki idealist in demokrat Wilson. Zato pa bodo tudi nosile vse odgovornost za posledice tega nedržavniškega in protidržavnega postopanja.

Presojavač VII. oddelek vladnega ustavnega načrta po Wilsonovem kriteriju, ne bi mogli reči, da je v njem formulirano to, kar je v narodovi zavesti, še manj pa bi se dalo reči, da to, kar je tukaj formulirano, odgovarja duhu demokracije in zahtevam moderne časa.

Ustava po modernih pojmih mora določiti odnos državne oblasti in njenega nositelja do naroda, ki tvori državo. Država je narod. Ta prislovice ne sme ostati samo fraza, marveč mora priti do pravega izraza v notranji ureditvi države. Siroke mase naroda ne smejo ostati zgolj objekt državne oblasti ter zavzemati zgolj pasivno vlogo napram državi in vladi v državi. Zato mora moderna ustava zbrati vsa najboljše javnopravna načela o notranji ureditvi države, po kateri se narodu v skupnosti zajamčuje pravo in možnost, da more sam po svojih zahtevkih v posrednih skupščinah in v parlamentu oskrbovati državne zadeve in izvrševati državne posle.

Predpogoj za to pa je, da je v ustavnih državah narodno predstavništvo sestavljeno tako, da ga smemo in moremo smatrati kot zastopstvo celokupnega naroda. To je neodklonljiva zahteva, ki jo more izpolniti samo pravičen in kolikor največ obsežen in popoln volilni sistem.

Volilno pravo ima svojo domovino tam, kjer je zibel modernega konstitucionalizma in parlamentarizma, v Angliji. Tukaj se je že leta 1647 splošno volilno pravo v javnosti zahtevalo in utemeljevalo kot naravno pravo človeka. Ni razloga, ako se je takrat povdarjalo, da bi lord veljal 20 državljani, gentleman 2, ubog človek pa nobena; vsa taka omejevanja volilnega prava so proti božjemu in prirodnemu pravu. Ves narod je nositelj zakona, zato se poedine osebe pri zakonodaji ne morejo izključiti.

Gospodje! Med letom 1647 in 1921 je dolgo razdobje, ki je označeno z vsestranskim napredkom človeštva. L. 1921 je, ne v Angliji, marveč v naši državi razprava o političnih pravicah posrednih državljanih. Mi se vprašamo, ali bo v naši državi zmagalono načelo, ki se je v Angliji začelo uveljavljati že pred 274 leti ter je bilo okoli 150 let kasneje uveljavljeno v francoski konstituciji leta 1791: da je ves narod nositelj zakona in da se zato poedine osebe pri zakonodaji ne morejo izključiti. Odgovora ni treba dati z besedami. Facta loquntur (dejstva govori-
je).

Kako gospodari naša vlada?

Veliki davki že zdaj stiskajo naše davkoplačevalce, posebno knete. A kljub temu se poročajo, da bo pri proračunu za to leto kakih 8000 milijonov primanjkljaja. Kaj bi bilo torej umešno, ko da vlada varčuje z denarjem, da ga ne izdaja, kjer ga ni treba. A naša vlada, katero tako vneto podpirajo naši slabostojenci, trati denar za take reči kakor menda nobena vlada na svetu. Minister se pelje o Veliki noči na morje na izlet. Zato porabi 200.000 K državnega denarja. Na Češko pošlje vlada na državne stroške pravoslavnega škofa, da huj-ska tam zoper katoliško cerkev. Brezverskim Sokolom, s pomočjo katerih hočeta Pribičevič in Zerjav brezversstvo razširiti med našim ljudstvom, daje za njihove izlete iz državnega denarja podporo. Citali smo v listih, da dobi za izlet v Osijek vsak Sokol 2000 K državnega denarja. Torej se bo liberalna frakcija, ki je organizirana v Sokolu, na državne stroške, na stroške vseh davkoplačevalcev vozila na izlete, popivala in plesala, kar bo stalo morebiti do 20 milijonov.

To je že višek pristranosti in nepoštenosti. A za potrebne reči pa vlada nima denarja. Invalidi, vdove in si-rote že več ko pol leta čakajo na bor-no podporico, pa za to ni denarja, a za liberalne frakcijske Sokole so milijoni na razpolago. Za poškodovane po toči, požarju itd. nima vlada denarja, a za Sokole pa. Ko bi listim, ki jim je toča pobila, dala vsakemu 2000 K podpore, bi bilo stokrat bolj pravično, ko pa Sokolom za zabavo. Davno je že obljubljeno bilo, da se to vrnilo tistih 20 %, ki so jih odvzeli pri kolokovanju denarja, a še vedno čakamo na to, Sokoli pa že z državnim denarjem lahko popivajo. Nove nepotrebne službe, n. pr. mesto podpredsednika pri dež. vladi v Ljubljani ustanovijo, da kak voditelj vladne stranke pride do korita, a za regulacije rek itd. pa ni denarja. Kako se gospodari pri vo-jastvu, žandarmeriji itd. tega še danes niti omenili nismo. To je blagoslov centralizma, taka je gospodarska umetnost srbskih in slovenskih liberalcev in samostojnežev.

Jugoslavija kot križališče gospodarskih interesov velesil.

III.

Ker smo z Nemčijo kot našim najmočnejšim in najnevarnejšim sosedom opravili, hočemo tu druge države je v toliko obravnavati, v kolikor njih gospodarska tendenca gre proti bližnjemu vzhodu, kateremu tudi mi kot prehod iz Evrope v Azijo, geografski pripadamo.

Angleški svetovni imperij je kolos sam za sebe, tvori s svojimi kolonijami in dominijoni gospodarsko zaokro-ženo celoto sam v sebi. V novejšem času se ta imperij preosnavlja v smislu kar največje avtonomije posameznih dominijanov in kolonij in ob jednem se jih skuša priversti v kar največje enotno gospodarsko organizacijo, da bi tvorili z materjo-zemljo Anglijo v sebi zaokroženo svetovno gospodarsko celoto, ki bi reprezentirala velikansko gospodarsko in politično svetovno moč. Lažje se godi ta proces z dominijoni kot je Kanada, Avstralija in Južna Afrika, kjer živi večinoma prebivalstvo angleškega jezika ali pa vsaj evropskega pokolenja. Težje pa gre to z velikimi tujo-rodnimi kolonijami kot je Indija, Egipt in v svetovni vojni pridobljeni deli Mezopotamije, Arabije in Male Azije. Ravno Indija pa je največji zaklad Britanije. Da Indijo ohrani, je šla Angleška v Egipt, začela osvajati Arabijo, Mezopotamijo in razširja svoj vpliv v Perziji in Afganistanu. Tako si hoče ustvariti prekokontinentalno zvezo z Indijo, če bi kedaj morda v velikih konfliktih bodočnosti odrekla velikanska angleška vojna mornarica in bila poražena. Če Angleška zgubi Indijo, je pol njena svetovne moči preč. To je tisti del in rana, ki

rijo. V naši državi so zavladale takšne politične razmere, da ne bo ves narod Srbov, Hrvatov in Slovencev nositelj ustava in zakona, marveč da se bo ustav ter se bodo zakoni slovenskemu in hrvatskemu delu naroda kratko malo nametnili (vsilili). (Prizrevanje in ploskanje na desnici.) Kako je to pač skladno z dogovori ob ustvarjenju naše države? Kako je to v skladu z modernimi načeli, osobito z načelom pravice in enakopravnosti, ki mora biti podlaga vsaki državi, tudi naši? Ali je to dobro za našo državo in koristno za njeno bodočnost? Odgovor naj dajo listi gospodje, ki bodo za vse to nosili odgovornost.

Poslanec Milan Pribičevič: Nosilecemo!

(Dalje prihod.)

najbolj skeli, če si le kdo upa dregati tudi v bližino. Kakor hitro je Angleška slišala in videla nemški trgovski in politični cilj Hamburg—Bagdad, je že obsodila na smrt Nemčijo in je s svojo zgodovinsko znano trdovratnostjo in doslednostjo tudi vrgla ob tla zaenkrat najnevarnejšega tekmeca v Orijentu. Rusija prihaja sedaj na vrsto, nato pride morda Japonska če Anglija sama prej ne podleže.

Naša država je za Anglijo in nje-no posest v orijentu v toliko od važ-nosti, v kolikor mi tvorimo branik nemške ekspanzije proti orijentu. Ker je Nemčija za enkrat oslABLjena in nateh, je naša državna tvorba ne zanima več tako intenzivno in bi ji bilo najbrž vseeno ali pa bi videli še rajše če bo obstojala prejšnja monarhija samo da bi ta ne šla skupaj z Nemčijo. Ustanovitev narodnih držav na razvalinah prejšnje monarhije nikakor ni tvorila cilja angleške politike, ampak so vanjo privolili le v toliko, kolikor se je s tem zrušila nemška hegemonija in vojaška premoč v srednji Evropi. Nacionalni princip mahtih narodov je Angležem postranska stvar da celo v nasprotju z njih lastnimi tendencami vladanja na Irskem in v kolonijah. Vendar so se sprijaznili z enkrat obstoječimi razmerami, zlasti ker ste jih Francoska in Amerika na to prisilili. Na drugi strani pa dalekovidni Britanci vohajo v naši državi rusko postojanko ob jadranskem in sredozemskem morju, ker končno se v Kotoru lahko tako zbere ruska mornarica kot pa naša. In ker vidijo v Rusiji sedaj največjega tekmeca v boju za Indijo in za obvladanje mohamedanskega sveta, kateremu tudi najtežje pridejo do živoga, zato oni našega koketiranja z bodočo Rusijo ne bodo gledali radi. Zato bomo morali previdno lavirati med ruskimi in angleškimi simpatijami, če hočemo imeti v kakem bodočem konfliktu z Nemčijo ali pa Italijo, Angleško na naši strani. Sicer pa imamo za Anglijo tudi kot politični nasprotniki Italijo pomen, ker tudi Angležem ne prija italijanska vsiljivost v Levantini ter njih stremenje po obnovitvi statorizmskega cesarstva ob obalah Sredozemskega morja, ravno zato ne, ker s svojo gospodarsko ekspanzijo in vojno mornarico ogrožajo pot Gibraltar—Malta—Egipt—Indija. Torej tudi v konfliktu z Italijo imamo lahko Angleže na naši strani, če naš položaj izrabimo s spretno politikou. Mi smo sami za se premala država, da bi mogli

čeprav ležeči ob Jadranu, postati nevarni angleškim svetovnim interesom, zato moramo gledati, da z njimi ne prihajamo v konflikt, ampak da jih podpiramo in živimo z Anglijo v prijateljstvu, v kolikor to zahtevajo naši gospodarski interesi in varnost obstoja naše države. S primerno politikou lahko imamo Angleže proti Nemčiji in Italiji za zaveznike. To je za nas velikega pomena.

Ljudstvo odobrava postopanje Jugoslovanskega kluba.

Po izstopu in ustavotvorne skupščine so naši poslanci takoj stopili v stik z ljudstvom, da ga obvestijo o razlogih in nasledkih svojega koraka. — Mračrajšjo nedeljo so porabili za zborovanje med narodom. Poslanec dr. J. Hohnjec je imel prav dobro obiskano zborovanje v St. Ilju v Sl. gor. Volilci so poslančevu poročilo vzeli z velikim odobravanjem na znanje. Jed-noglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri obsojajo centralistično ustavo kot nasprotno demokratični ideji in načelu enakopravnosti med Srbi, Hrvati in Slovenci; ostro in ogorčeno obsojajo tiste slovenske poslance, zlasti samostojno-kmetijske, ki so za lastno korist prodali pravice slovenskega naroda centralizmu in prvenstvu Beograda; popolnoma odobravajo postopanje Jugoslov. kluba in zlasti njegov izstop iz ustavotvorne skupščine; izražajo Slov. ljudski stranki, oziroma Slov. kmetijski zvezi in njenim poslancem popolno zaupanje ter jih pozivajo, naj nadaljuje svoj boj za avtonomijo nedeljene Slovenije, za plemensko enakopravnost, za svobodo vere in cerkve in za krščansko vzgojo mladine.

Slučne resolucije so tudi bile sprejete na zborovanjih v Celju, kjer je govoril poslanec Davorin Krajinč, pri Sv. Juriju v Slov. gor., kjer je govoril poslanec Roškarc, in na Breznem v Dravski dolini, kjer je govoril poslanec Pušenjak.

U VII 616/20

17

V imenu njegovega Volčanstva Kralja!

Kr. okrožno sodišče v Mariboru kot vzhlicno sodišče je vsled naredb z dne 17. jan. 1921 Bl 432/20/1, s katero je bila določena razprava, razpravljalo dne 17. febr. 1921 pod predsedstvom viš. dež. sod. svet. Ravnikarja, v navzočnosti viš. dež. sod. svet. Morocutija in dež. sod. svet. dr. Pihlerja in dr. Vidoviča kot sodnikov in kancel. Karba kot zapisnikarja, v prisotnosti zastopnikov zasebnih obtožiteljev dra. Lipolda kot namestnika dr. Kukovca za Lojzeta Hrašovec in dr. Cigoja in dr. Kodermana za Ivana Mermolja, obtožena Vekoslava Stupana in zagovornika dr. Leskovarja o vzklicu, katerega je vložil iz ničnostnih razlogov in zaradi izreka o krivdi in kazni obtoženec Vekoslav Stupan zoper razsodbo kr. okrajnega sodišča v Mariboru z dne 21. oktobra 1921 opr. št. U VII 616/20/13, s katero je bil obtoženec Vekoslav Stupan krivično spoznan prestopka po točki 1. členu III. zakona z dne 15. oktobra 1868 drž. zak. št. 142 storjenega s tem, da je kot odgovorni urednik v Mariboru tiskanega periodičnega lista »Straža« zanemarjal dolžno pazljivost, pri kateri bi, ko bi jo imel, izostala sprejetost kaznjive vsebine: 1. v št. 25 z dne 10. marca 1920 natisnjene članka z naslovom: »št. Ilje«, v kolikor se v tem članku izroča poštarja Alojzija Hrašovec v Veljenju, javnemu zasmeševanju.

2. v številki 18 z dne 23. februarja 1920 natisnjene članka »Vlada pozor«, v kolikor se v tem članku posestnika Ivana Mermolja v Pernici lažljivo dolži kaznivih dejanj, in obsojen po drugem kazenskem stavku točke 5. členu III gori navedenega zakona 400 K denarne kazni, v slučaju neizterljivosti na 40 dni zapora, pe § 389 k. pr. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in po § 39 tisk. zak. v objavo predstojenega dela razsodbe tekom 14 dni po pravomočnosti iste na prvi strani »Straže« in po predlogu obtoženca, naj se vzklicu ugodi, izpodbijana sodba razveljavi in obtoženec oprosti, ter predlogu zasebnih obtožiteljev, naj se vzklic, kot neutemeljen zavrne, — dne 17. febr. 1921 razsodilo tako:

Iz ničnostnih razlogov in glede izreka o krivdi zoper gori navedeno sodbo okrajnega sodišča v Mariboru oglašen vzklic obtoženca se kot neutemeljen zavrne in se vzklicateljo po § 390 k. z. obsoja v povračilo stroškov vzklicnega postopanja.

Ugodi se pa vzklicu zoper izrek o kazni ter se po prvem sodniku naložena kazen znižava na denarno kazeno v znesku

100 (en sto) kron,

v slučaju neizterljivosti pa na 10 dni zapora.

Maribor, dne 17. februarja 1921.

Ravnatelj, I. I.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Po odhodu Jugoslov. kluba iz konstituante izgleda tamkaj glede opozicije precej sibatko. Opozicija šteje sedaj namreč komaj 58 poslancev, na pram vladni večini 205.

Na zadnjih sejah konstituante so debatirali o VIII. ustavnem poglavju, ki govori o razdelitvi države v upravne oblasti. Referent o tem ustavnem delu Juraj Demetrovič je seve klobasaril o evropskem stremljenju po centralizmu. V debato je posegel tudi samostojni Urek, ki je pa bil glede avtonomije tako nejasen, da ga ni nihče razumel, kaj bi rad v upravni delitvi države. Za širšo avtonomijo v upravnih oblasti so se potegovali še zemljooradniki. Vendar pa ni pokazala debata o najvažnejšem členu ustave nikakega pravega zanimanja, ker je bilo navzočih premalo opozicijskih poslancev in vladincev, so pa seveda samo hvalili, kar jim je predložila vladna v debato.

Naša ministrstva nimajo nujnejšega posla nego da kujejo razne predhodne drakonske naredbe. Sedaj so zopet zveržili zakonski načrt „o redu in radu“ in ga predložili ministrskemu svetu. Ta „red in rad“ seve govori o veleizdaji in protidržavni propagandi, ki se lahko kaznuje z ječo do 50 let in denarno globo do 100 tisoč din.

Napram ministrskemu svetu je izpovedal Pašič, da ni sklenil glede Baroša z Italijo nikakega pakta. S tem pa, da se je glede tajne mešetarije z Italijo pred Pašičem pred ministri, se ni pomiril javnosti, ampak bo moral tozadevno še govoriti pred zbornico, kjer bo glede Baroša odgovarjal na dr. Trumbičevo interpelacijo.

Glede Prekmurja prihaja iz Beograda vesti, da bi ga radi demokratski upravnou odrgali od Slovenije in ga priklopili varaždinski upravni oblasti.

Sedanje vladno stanje znajo najbolj izkoriščati muslimani in samostojni, med katere starosta Pašič kar siplje milijonske svote državnega denarja, da jih drži priklenjene na centralistični ustavni voz do končno veljavnega glasovanja.

ČEHOSLOVAŠKA.

Na Čehoslovaškem bo zboroval od 24. t. m. naprej do začetka julija narodno shromadjenje, po končanem zasedenju shromadjenja pa bo vlada parlamentarizirana.

Politična poročila.

Kdo bo glasoval za ustavo? — „Jutarnji list“ poroča: „Čimbolj se približujemo končno veljavni glasovanju o ustavi, tembolj prevladuje mnenje, da bo ustava le s težavo sprejeta. Taktika, ki jo je pričela uporabljati opozicija z zapuščanjem konstituante, deluje na vladu zelo neugodno, ker je sedaj jasno, da bodo glasovali za ustavo samo demokratski radikali, bosanski muslimani in Vošnjakovi samostojenci. Vlada je v sporazumu s predsedstvom konstituante odredila vse mere, da se na dan glasovanja odzovejo vsi poslanci v Beograd ter „da se ne bi dogodilo, da bi se ustava sprejela z malo nadpolovično večino.“ — Pašič je že v škrupih ...

Stališče muslimanov. Vprašan je sporazuma med Pašičevo vlado in muslimani je ponovno postalo zelo kritično. Muslimani so nezadovoljni, ker vlada ni izpolnila svojih obveznosti. Trhli sporazum se razentega ogrožava tudi zemljooradniki, ki so zahtevali spremembo 42. in 43. člena ustave in (agrarna reforma) uredb o beginikih. Po zadnji seji muslimanskega kluba obstoja možnost, da bosta dr. Karamehmedović in dr. Spaho podala ostavki. Če v prihodnji seji konstituante bodo zavzeli muslimani opozicijsko stališče proti vladi, dokler ne bo izpolnila vseh točk sporazuma. V slučaju, da bi vlada tega ne storila pred definitivnim glasovanjem o ustavi, — muslimani ne bodo samo izstopili iz vlade, marveč bodo odšli iz konstituante.

p Jugoslov. klub se ne pogaja z vlado. Beograjsko in naše nasprotno časopisje poroča o nekih pogajanjih med vlado in Jugoslov. klubom. Te vesti so lansirali nekateri člani vlade z namenom, da bi ublažili neprijetno dejstvo, da je pet parlamentarnih klubov v znak protesta zapustilo konstituanto Jugoslov. klub je zapustil konstituanto in ne bo prisostvoval sejam, dokler se razpravlja o ustavi.

Drofenik — mešetar za Jarnovičev vinograd!

V Dramljah pri Celju ima tamošnji veliki samostojnež nekdanji liberalni trgovec Jarnovič vinograd, kate-rega je imela poprej država v najemu. Jarnovič bi rad sedaj, ko je Samostojna kmet. stranka v vladi in ima svojega ministra mesarja Puceljna, prodal ta vinograd državi. Da bi bila kupčija bolj sigurna, je pisal Jarnovič nekemu državnemu vinarskemu ravnatelju naslednje pismo:

Dramlje, dne 13. junija 1921.

Dragi!

Danes je bil pri meni narodni poslanec Drofenik, s katerim sva govorila radi prodaje mojega vinograda. Omenil mi je pa, da sedaj, ko imamo poljedelskega ministra Pucelja, bo šlo. Naredi takoj vlogo (predlog) in navedi vzroke, namreč, da potem ko najemina poteče, nimate ne stanovanja, ne kleti, ne preše itd. kar bodeš itak sam vedel. Prosim Te obenim, da mi naznačiš, kdaj da vlogo odpošlejš, da se jaz takoj obrnem do Drofenika.

Te pozdravlja Tvoj
Jarnovič.

Tako Jarnovičovo pismo. Očividno bi Jarnovič in njegova čedna samostojna družba radi opeharili državo (to je davkoplačevalce) za mnogo tisočakov. Jarnovičev vinograd namreč ni kaj prida, zato bi ga pa rad vrinil za visoko kupnino državi. Za dosEGO svojega namena se mu zdi sedanj čas najbolj ugoden, ker sedi v vladni samostojni mesar Pucelj. Poslanec Drofenik pa igra pri tej umazani barantiji vlogo mešetarja.

Stajerski deželni odbor je nekdaj tudi kupoval in dal napraviti marsikje šolske vinograde, ki se pa nikjer niso obnesli. Čemu bi neki bili državni vinogradi v Dramljah. Nam se zdi, da imajo Drofenik, Pucelj in dr. edini namen, da pripomorejo samostojnemu agitatorju Jarnoviču do kakšnih stotisočakov iz državne kase.

Lepe reči se odkrivajo dan za dne vom za samostojnimi kulisami. Poprej Urekov „gumi“, sedaj pa Drofenik-Jarnovič-Pucelja kupčija z vinogradom.

Le tako naprej!

Dnevne vesti.

Pozor na medri križ in položnicel Upravnistvo »Straže«.

Narodni poslanec Vlado Pušenjnak je stavil te-le interpelacije: 1. na ministra poljoprivrede v zadevi sadjarske in vinarske šole v Mariboru. V svojem upitu zahteva, ker je želja kmetijskega ljudstva, da ostane v Mariboru dosedanja sadjarska in vinarska šola za vzgojo praktičnih delavcev na polju sadjarstva in vinarstva in le poleg te šole še osnuje srednja šola, ako zadostujejo učni pripomočki za obe šoli. 2. na ministra financ, v katerem zahteva, da se, ako se je dovolilo Sokolom oprostitev od davka na prireditve, dovoli ista oprostitev tudi Orlom in drugim telovadnim ter izobraževalnim društvom.

Č. Tone Kristan in Friderikova veleposvesta. „Narod“ je mnenja, da je naše časopisje zastoj napadalo Kristana radi upraviteljstva Friderikovih veleposesiev, ker Kristan ni dobil ravno kar omenjenega korita. Mi pa tudi vemo, kakaj je g. Tone propadel in bil izpodrinjen od tega milijonskega korita. Ljubljane in Maribora g. Kristan ni mogel sflačiti v demokratski županski žakelj, radi tega ni dobil upraviteljstvega korita. Da bi pa sedaj demokratska županska mešetarija s Kristanom dobila pred javnostjo poštenjše lice, je finančni minister razpisal upraviteljsko mesto, in se je pripravilo nič manj nego 62 kandidatev, od katerih je bil izbraan Ba-

— najznačajnejši in strokovnjak dr. Radulović, direktor javne pomoči pri ministrstvu socijalne politike.

V senci bajonetov. Ovsješki „Hrvatski list“ piše: Na telovadišču za sokolski izlet v Ozjeku gradijo slovenski denavei 12 ur dnevno velike tribune, ki morajo biti v teku sedem dni izgotovljene. Ta okolnost je rodila nezadovoljstvo osješkega delavstva, ki se zgraža nad kršitvijo osemurnega delavnika. Ker so hrvaški delavci Slovencem radi tega zapretili, gradljo tribune pod asistenco vojaštva in žandarmerije. Torej: za sokolski zlet morajo delavci 12 ur na dan graditi tribune in to v senci bajonetov. Lahko je prireditelji izletu na račun davkoplačevalcev in s pomočjo državnih bajonetov.

Še ena uradna „pomota“. Okrajno glavarstvo v Mariboru je novoizvoljenega župana občine Gornja Polskava »uradno« označilo za pristaša JDS, dasiravno je okrajno glavarstvo poučeno, da je g. župan Uranjek odločen pristaša SLS.

Izjave za avtonomijo Slovenije in izjave za SLS še manjkajo iz mnogih naših občin. Za avtonomijo Slovenije v smislu SLS se je izreklo celo več »samostojnih« in socialdemokratskih občinskih odborov. Prosimo, da občine, kjer še niso podpisale izjav, takoj poskrbijo za podpise. Podpisane izjave pošljite za celjsko okrožje »Tajništvo SLS v Celju (Beli vol), za mariborsko »Tajništvo SLS v Mariboru« (Cirilova tiskarna).

Izjave za avtonomijo Slovenije, in izjave občinskih odborov SLS, prosimo, da nam naši zaupniki nemudoma dopošljejo. Kjer še obč. odbor ni sklepal o izjavi za avtonomijo, naj občinski odbor takoj zahteva sejo. Izjave s podpisi se pošljejo za mariborsko okrožje na tajništvo SLS v Mariboru, za celjsko okrožje pa na tajništvo SLS v Celju (Beli vol). Če v kakih občinah pomotoma niso prejeli potrebnih tiskovin za izjave, naj jih pisмено zahtevajo od strankinega tajništva v Mariboru ali Celju.

Samostojna komedija — poročilo iz Prepol. V nedeljo 12. junija je novi župan krčmar Ekart prevzel občinski urad. Muzika in komedija pri slabostojnih igra veliko vlogo. Lani so na svoje shode vabili ljudi z godbo in pripravili tam plesišču. Zato tudi v nedeljo ni smelo miniti brez komedije. Slabostojni Kirbiševci so s harmonikami pozdravili „občinsko tablo“, kričali in vpili kakor lašenci na pušč, eden pa je na županovom domu posnemal blagoslovljanje s tem, da je tablo škropil s kuhlo. Lepa je taka slabostojna omika, kaj ne? Celu nekateri slabostojneži so se sramovali tega prizora in so obsojali tako obnašanje pri resni stvari. A tem ljudem je vse komedija, samo da pridejo do moči, denarja in pijače.

Če v »Straži« ali »Slov. Gospodarju« skregamo kako oblast, pomaga. Pred 14 dnevi smo v naših listih prijeli razmejitveno komisijo v Mariboru, ker ni marala slovenski škodi, ki jo je napravila slovenskemu posestniku Jerneju Ferk na Plavcu v njegovem gozdu. Kmalu, ko je zagledala tista notica beli dan, je prišla cenilna komisija na lice mesta in je cenila storjeno škodo.

Konec finančnih delegatov. Javna tajnost je, da bo finančno ministrstvo odpravilo finančne delegate pri pokrajinskih vladah. Ostala bodo pa še za naprej finančna ravnateljstva.

Kako znajo naši finančniki? — Kar čez noč je odredila naša slavna finančna oblast, da morajo izginiti iz prometa 20dinarski bankovci, ker je baje med njimi veliko falzifikatov. Začele so podružnice Narodne banke z izmenjavo teh novčanic. 20dinarske bankovce so torej zamenjali, a ostalo je od teh bankovcev še vedno nezamenjanih 200 do 300 milijonov. Pravi jo in pišejo, da bi bila država ravno kar omenjene in nezamenjane milijone teh bankovcev »oračev« profitirala, če bi ne bila imela pri izmenjavi tudi ravno toliko stroškov, kolikor znaša dobiček. Torej z državnim profitom ni nič, pa tudi falzifikatov niso odkrili pri izmenjavi in se danes vprašujejo naši finančniki: Čemu sploh se je izvršila ta izmenjava? Gotovo raditega, ker imamo poleg političnih, tudi še finančne — Abderite!

Netočnost. »Kmet. list« poroča

od Sv. Trojice v Slov. gor., da so novi župani v Spod. Porčiču, v Verjanah in Spod. Senarski — Fekonja, Pichler in Bračić odločni pristaši Samostojne. To poročilo je očividna laž. Pri nas sploh ni bilo nobene samostojne liste. Gosp. Bračić v Spod. Senarski se je ponovno izrazil, da s Samostojno nima ničesar opraviti, posebno ne z Weixel-Ljubčovo skupino, ki bi se edino najbolj zaslužila ime »samostojne«. V Spod. Senarski je g. Bračić napravil nekaj kompromis med kmeti in delavci (iz senarskih tovarn), ter tako stvaril stranko delavcev in kmetov, ki pa nima nobene politične barve, ampak samo gospodarske cilje. V Verjanah in pa Spod. Porčiču je bila pa samo ena lista in ta Kmetске zveze, ki ima čisto jasne politične-gospodarske in socijalne cilje. Razume se, da Samostojna, ki je tako dosledna v svojih načelih, kakega uskoka sploh ne bi sprejela. Saj je »Kmetjski list« imenoval celo gosp. Krajuca, — Judeža, — ker je izstopil od naše »Gospodarske«, ki nima prav nobene barve, ampak je samo »za šport«, namreč, da sokole in golobe lovi in mercviri. Drugič pa bodite možje okoli samostojnega svetotrojiškega moža malo bolj točni v svojih poročilih, saj že od drugod »Kmet. list« z lažnimioticami v tako obilni meri zalagajo, da človek, ki ga bere, pomljuje njegove urednike, ki so bili tako nesrečni, da niso mogli najti na svetu boljše službe, kakor urejevati ubogi »Kmetijski list«.

Nedolžni so. V »Taboru« se nekdo umiva in pravi, da je »Straža« netočno poročala, da ni res, da bi bili v od 29.—30. majnika pri Sv. Trojici v Slov. gor. razgrajali in nemške narodne pesmi popevali naši svetotrojiški Sokoli, ampak šentlenartski in člani svetotrojiške »narodne« čitalnice so se tega škandala samo udeležili, oziroma so se zraven pridružili. Ta je lep! Navsezadnje boste pa še g. dr. Goriseka, ki je odlikovan z redom Sv. Save, obdolžili, da hodi k Sv. Trojici nemir delat in naše ljudi zapeljevati! Mi proti temu protestiramo. — No, pa vidi se, da tega zagovorja v »Taboru« ni pisal doktor modroslovja.

Nemirna kri. Neki, skoraj že popolnoma samostojni mož od Sv. Trojice v Slov. gor. je zadnje čase razkačen in razdražen kakor sršen, ko si ga razdražil. Napada naše poštene ljudi kar od kraja, sedaj v »Kmet. listu«, sedaj v »Taboru«. Najbolj čudno je pa to, da bolj ko se jezi in skače in grozi in bije, bolj postaja samostojen. Kakor ta mož, tako postajajo samostojni v naši ožji domovini tudi drugi njegovi tovariši, psevdodemokrati. Saj politika demokratov, namreč naših policajdemokratov, ki se imenujejo tudi slovenskislavije, vodi nujno do samostojnosti, kakor so to pokazale posebno občinske volitve v Ljubljani in Mariboru, kjer so sedaj ostali res čisto sami, in se prav nobeden več ne briga za nje, — torej v resnici samostojni policajdemokrati, ali skažena sol Jugoslavije, ki ni za drugo, kakor da se ven vrže in pohodi. Radovedni smo, kdaj se bo ta naš patentirani policajdemokrat znosil tudi nad dobrim in blagim pastirčkom Joškotom Iskra! Toda mi bi od naše strani dali možu modri nasvet, da kdor ima sam toliko masla na glavi, da na solnce ne upa, naj se ravna po onem izreku: si tacuisses ... molči, da ne boš samega sebe osmešil. Kaj če prinesemo tak žaromet, da tudi po noči več ne bo za obstati. Pometaj pred svojim pragom!

Umrl je v Čmureku Alojzij Brus, gostilničar in veletržec s sadjem. Rajni je bil doma iz Št. Jakoba v Slov. gor.

Regulacija Drave in naša policajdemokratska vlada. Čed nekdanj že dela Drava posestnikom občine Sent Janž na Dravskem polju veliko škodo. Drava spreminja svojo strugo, sto in sto oralov zemlje odnaša, uničuje pašnike, travnike, gozde in njive. Ko se je pod Avstrijo nekoliko regulirala, se ta regulacija ni izvršila po načrtu, kakor bi bil najbolj primeren za naše posestnike. Po prizadevanju naših poslancev se je regulacija Drave zopet vzela v pretres. Zadeva je zelo silna, ker je posebno zadnji čas začela Drava zopet hudo razsajati. Na nekaterih krajih, n. pr. pri Loki, med Starši in Zlatoličami, odnaša zadnje tedne speč zemljišča do 10 m na široko in po sto m na dolgo na dan, Gozdi in travniki bodo izginiti, ako se hitro kaj ne stori. Opozorjamo na to gradbeni urad.

obnem pa zahtevamo, da se naj regulacijski načrt spremeni tako, kakor to zahteva korist naša in drugih občin. Ako namerava naša vlada izdati za vojaštvo v onem letu do 10.000 milijonov, potem mora pač najti in dati denar tudi za tako obče koristno stvar, kakor je regulacija Drave.

Pažite na otroke! Iz Rošnje na Dravskem polju poročajo: Dne 15. junija je posestniku K. Vratiču zgorela 9 mesev stara hčerka, ko se bili stariši na polju. Nesrečo je povzročila brčkone njena štiriletna sestra, ki je bila sama pri detetu in je našla vžigalice. Sosedje so komaj zabranili da ni zgorela tudi hiša in da ni nastal velik požar.

Tatovi so postali prav predrzni. V Loku na Dravskem polju se med 2. in 4. uro popoldne ukradli vsi obleke, porilo, obutalo in denar posestniku Ant. Bezjaku.

Uzmoviči na delu. Od Sv. Marjete na Drav. p. nam poročajo: Po noči dne 10. t. m. so neznanj uzmoviči skozi okno vlomili v trgovino Anton Macuna in odnesli raznega blaga, kakor trdi gosp. Macun, v vrednosti do 20.000 K.

Da se pozabi. Radikali so poslali ministra železnice na ostavki Jan Kovčiča za nekaj časa v Pariz, da se malo pozabi topičerska afera. Gosp. minister Jankovič grozi z ostavko, ker so zemljoradniki preveč posvetili v njegovo malo pretesno donarno žlah to na topičerskih državnih posestvih. Da pa g. Jankovič ne izgubi topičerskega korita, je odromal v Pariz, kjer bi ostal tako dolgo, da bodo zemljoradniki pozabili, da je tudi minister Jankovič preglbokozajemal iz državnega korita na Topičerju. Da se pozabi! je danes parola naših državotvornih koritarjev.

Samostojni in muslimani se pa metni — za svoje žepce namreč. Krog ustavnega mešetarija Pašiča vlada ve lika samostojno muslimanska gnječa, ker so samostojni in muslimani v tek mi, kako čim več iztisnit iz Pašiča za svoj osebni ter strankarski žep. Upoigi Pašič že ne ve, kaj vse bi naj obljubil Turkom, Urekom in Drogenikom, da ga pospremitjo 28. t. m. na Kosovo, ki je še danes veliki bavgav za g. Nikolo Pašiča.

»Lepa naša domovina!« Uprava državnih monopolov je razpisala »licitacijo« za dobavo grbov, ki naj bi viseli nad tobaknimi trafikami. 6000 grbov potrebuje uprava s cirilskimi napisi, 4000 pa s cirilsko-latinskimi. Cirilске potrebujejo za Srbijo, dvopisnane pa za — »Jugoslavijo«. Kje je enakopravnost? Nema je vide!

Vse v Beograd! Pred par dnevi sta prispela v Sarajevo dva delegata-profesorja beogradske univerze, ki bosta po odloku univerzitetkega sveta in po nalogu ministarstva za prosveto prevzela bogato biblioteko tamnjega zemaljskega muzeja in jo odpremila v Beograd. Radi tega se je med sarajevskimi profesorji pojavilo ogorčenje. Cemu prenašajo deželno knjižnico iz Sarajeva v Beograd? Na ta način bi lahko oropali tudi Zagreb in Ljubljano. Opremo kem. laboratorija

mariborske vojaške realke so že »otpremili za Beograd«, sedaj bo kmalu vojska knjižnica v Ljubljani prišla na vrsto. — Sadovi centralizma!

Želje čokorilovcev. Čokorilovska »Pravda« poziva sedanje mogote v belgrajski vladi, da napravijo konec »protudržavnim klerikalnom rovaranju.« »Pravda« piše: »Klerikali u Srjemu bune narod protiv Velike Srbije, šire nadržjo na državu, jer — kritizirajo vladin ustav!« Po mnenju velesrbskih prenapetežev je prepovedana tudi kritika ustave. Kljub temu pa naši demokrati zatrjujejo, da je ustava »dovršeni plod volje celokupnega naroda.«

Zupnik Klekl vendar izpuščen. Vsem našim čitateljem je še gotovo v živem spominu, kako so Madžari ugrabili prekmurskega župnika Klekla in ga tirali brez vzroka v madžarski zapor, kjer je prebil v najbednejšem stanju 15 mesecev. Za njegovo osvoboditev se je zavzel naš poslanec doktor Hohnjec, ki je dosegel pri vladi toliko, da je z vso odločnostjo pritisnila na Madžare, ki so la iz strahu pred rabo sile izpustili nadležno žrtev. Na svobodo puščeni župnik Klekl se je iz ujetništva peljal v Beograd, kjer je Pašiču razložil svoje ujetništvo in madžarske razmere.

Častni doktorji Sorbonne. Dr. Theophil G. Masaryk in Dr. Beneš sta proglašena častnima doktorjema pariške Sorbonne.

Rabindranath Tagore, znameniti bengalski pesnik, namerava na poziv rektorata dunajske univerze posetiti Dunaj, kjer bo baje predaval.

Številno nemških kinematograf. Nemčija ima v 2104 mestih 3736 kinogledališč.

»Faust« — nova revija. V založbi Julius Barda izide v kratkem nova revija »Faust«, katero bodo urejevali: Gerhard Hauptmann, Ferruccio Busoni in Ludovik Justi. Revija je namenjena razpravam o glavnih problemih znanstva in umetnosti.

Nesreča na morju. Italijanski parobrod »Arturo«, ki je odplul iz Sfaxa s 3000 tonami fosfata, se je v bližini Sicilije vnel ter utonil. Fosfati so bili namenjeni za Madžarsko.

Planinske kočje SPD. Sloven. planin. društvo naznanja, da se otvorijo dne 19. t. m. nanovo štiri planinske kočje i. s.: Kamniška kočja 1800 m na Kamniškem sedlu, Cojzova kočja 1800 m na Kokrskem sedlu, Koča na Veliki plavini 1663 m nad Karavankama, Prešernova kočja 2198 m na Stolu. Vse Triglavske kočje pa se bodo otvorile dne 28. t. m. Poleg gori imenavanih koč so sedaj v oskrbi že tudi: Jeseniška kočja pod Golicami, Kadlčnikova kočja vrh Golice, Valva-zorjva kočja pod Stolom, Turist-hotel »Aljažev dom« v Vratih, Turist-hotel »Zlatorog« in Grand hotel »Sv. Janez« ob Bohinjskem jezeru.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 137—138 naših K, za 100 avstrijskih K plačaš 22% do 23, za 100 čehoslovaških K 202, za 100 nemških mark 214—215 in za 100 laških lir pa 725do730 jugoslov. K.

Vzemimo za danes »bratstvo« — jugoslovansko oziroma SHS bratstvo, ker je »Jugoslavija« ali »Jugovina« od bratsko velesrbske strani prokleta! Pravo bratstvo se krije s popolno enakostjo dobrega in zla. Pravi bratje delijo imovino pravično in enako, če pa ni kaj deliti, pa ustvarjajo in delajo vsi za enega in eden za vse in če pade eden v nesrečo, trgajo vsi od svoje sreče, da odmaknejo njegovo gorje. Tega bratstva pa ni in narod v vsem svojem bratskem čustvovanju mora trpeti. Zakaj? Zato, ker med Srbi prevladujejo v politiki cincarsko-čaršijski (eigansko-kramarski) talmitelgenti, med vojsko pa manj kultur ni in nasilno navdahnjeni samodržci. To je za srbski narod odgovoril pošteni Srbin g. dr. Mirko Kosič, na katerega se beogradska »Politika« strašno jezi, za Slovence pa odgovorimo mi: Ker prej označeni srbski faktori ne upoštevanjo našega ljudstva, temveč iščejo med nami sebi enake brate, to je cincarje in čaršijaše, ki uspevajo v močvirju JDSarske in »samostojne« korupeije ter si z neznanro trupo svojih pristašev lastijo generalno zastopstvo slovenskega naroda in smatrajo državotvorno idejo za svoj

Iz Maribora.

Slovenska ljudska stranka v Mariboru

vabi svoje somišljenike na političen shod

v petek, dne 24. junija 1921 v dvorani Jugoslovanske strokovne zveze, Splavarska ulica 4. — VSPORED: 1. Zakaj so poslanci SLS zapustili konstituanto? poroča narodni poslanec prof. dr. Hohnjec. — 2. Naša politika v Mariboru s posebnim ozirom na župansko volitev, poroča občinski svetnik prof. dr. Verstovšek. — Vabimo naše somišljenike v Mariboru, da se zanesljivo udeležijo zborovanja in da privedejo na shod še svoje prijatelje.

Za izvršilni odbor SLS:

Dr. Josip Leskovar, načelnik.

Volilci SLS v Mariboru pridite v petek, 24. junija zvečer ob 8 h vsi na naš politični shod.

Himen. V baziliki Matere Milosti v Mariboru se je vršila v nedeljo 19. junija popoldne poroka g. Srečko Knezzer, zlatarja in urarja v Mariboru z gospdno Miciko Pešina, cvetličarko v Solski ulici. Nevesta je sorodnica veleposestnika g. Franjo Thalerja v St. Ilju. Starešina sta bila ženina g. Ošlag, trgovec v Mariboru, za nevesto pa g. Thaler. Poročal je č. o. Ciril Bračko. Bilu srečno!

Nagilea pod dr. Poljančevim — »režimom.« Kakor čujemo, je predložil neki mariborski stavbenik načrte za zgradbo dveh hiš. Pod dr. Poljančevim pa uraduje mestni stavbeni urad tako »naglo«, da mesec in mesec ni rešitve na vlogo. Ali se tako pospešuje stavbena podjetnost in rešuje stanovanjska beda?!

Lahak zaslužek. V Mariboru je znan demokratski advokat računal za malo vlogo v stanovanjski zadevi in za osebno posredovanje pri poverjeništvu v Ljubljani okroglo 6400 kron (reci! šest tisoč štiri sto kron) svojem »varovanu«. To je skoraj ravno toliko, kakor »varovanec« v dveh mesecih zasluži kot uradnik. Pa naj kdo reče, da demokratski vodilni mariborski advokati niso najprimernejši delavci za ljudski blagor!

Sokol in naročnost. Prijatelj lista nam piše: Ko sem v nedeljo dne 19. t. m. nekako proti 11. uri šel mimo mariborskega Narodnega doma, se je iz istega vsula jata mladih Sokolčev, bil je pač naraščaj. Vpili so kot žrjavi in vsi brez izjeme so govorili ali bolje rečeno, kričali v blaženi nemščini, kar je vzbudilo opravičeno ogorčenje Slovencev in Slovenk, ki so bili priča temu prizoru. Kaj ne, Sokol, narodnost in vera, sta tebi popolnoma tuja pojma!

Kaka je Voglarjeva bolezen? G. Voglar je razglasil po časopisju, da ga je ta nesrečna roka boleznj pograbila tako neumljeno, da ne bo delil avdiijene po sredo in sobotah. Pa Voglarjeva bolezen je laž in g. st. vanjski ravnatelj tekmovalno popiva

po demokratski navadi po kavarnah, — seve, ob asistenci zdravnikov!

Z buteljčkami se doseže vse pri policajdemokraciji. Mariborski stanovanjski urad smo že opozorili na — zračno inženerstvo g. bivšega bančnega ravnatelja Toman, ki se še danes pri vsej brezposelnosti šopiri v razkošno preprostornem stanovanju. No, g. Toman se je menda res bal, da bi ga znal g. kolega Voglar prikrajšati za par sob, pa je začel vabiti g. stanovanjskega ravnatelja v kavarne na buteljke. Buteljke so pač še vedno najboljši medikament za zdravljenje boleznj stanovanjskih predsednikov. To zdravilno moč buteljki priporočamo še tudi vsem onim, ki v Mariboru nimajo stanovanja, ali pa so v strahu, da ga izgube.

Med mariborske lašiste sta se zapisala eksdirektor Toman in Voglar. Vzrok — brezposelnost, ki se je že katastrofalno razpala med mariborsko policajdemokracijo.

Ustanovni občni zbor podružnice Slov. dijaške zveze v Mariboru se vrši v torek 21. t. m. ob 4. uri popoldne v telovadnici čč. šolskih sester v Mariboru.

Danes v gledališče za dijaško kuhinjo! Mariborska srednješolska mladina uprizori danes ob 20. uri v Narodnem gledališču Cankarjevo dramo »Lepa Vida«. Cisti dobiček je namenjen dijaški kuhinji. Pridite!

Orlovski vestnik.

Ormož. Za orlovski tabor dne 19. junija je bilo vse najlepše pripravljeno. Mladič in mladenke so žrtvovali vse, da se obnese njihov dan kolikor mogoče najsijajnejše. Cerkevna slavnost se je vršila v najlepšem redu. Prisostvovalo ji je na stotine navdušene mladine. Telovadba in veselica se radi dežja žal ni mogla vršiti, kakor bi bilo treba. Skoda, da mladina ni mogla uživati vsaj kratkega veselja kot plačilo za trud in napore, ki jih je imela z velikimi pripravami. Vsa čast pa ormoškemu okraju, ki ima tako navdušeno in probujeno mladino. Le vrlo naprej, dokler ne bodo vsi pošteni fantje in dekleta ormoškega okraja združeni v orlovski organizaciji!

Dopisi.

Sv. Trojica v Slov. gor. Pri nas smo dobili sedaj vendar enkrat policaja, katerega smo že tako dolgo pogrešali. Kar pa je pri vsem drugem še posebno zanimivo je to, da bo ta visoki mož ta ne ravno tako lahki posel na svoje lastne stroške opravljal. — Ker si drugače ni mogel, si bo pa na ta način skušal pririniti do ugleda in spoštovanja. Znaniti mu bo to pomagalo, da bo pri prihodnjih volitvah prišel do županskega stola. Nam se pa srce od veselja smeje, ko vidimo, kako pijanci drug drugega priganjajo k nočnemu počitku. Bog daj, da bi tudi drugi kraji postali tako srečni, kakor je Sv. Trojica v Slov. goricah.

Pobeljeni grobovi.

Nehote se spominjam na Arnauta, ki je za časa avstrijske okupacije na Balkanu toliko želel videti generala guvernerja. Zelja se mu je napedel in izpolnila in ob tej priliki je dolgo in pazljivo motril generala v sijaju raznih kolajni in križcev. Na vprašanje, kako mu je vseh ta visoki gospod mi je takole odgovoril: »Na glavi je zlato, okrog vrata je zlato, po prsni je zlato, notri je pa »govno« (blato). To karakterizacijo tedanjega državitvornika si usojam nanašati na razne slebra današnje države, ker sem pač tako daleč — na srečo ali na škodo — da mi še ob tako lepo pobeljenim in ošpanim grobom ne zamre zavest, da se skriva za njim smrad in gnj razpad. Biló bi sicer udobnejše preživotali v omamljivi sferi raznih fraz in blestečih krink, s katerimi se diči današnja državotvornost v osebah in pojmi, ker bi nas ta državotvornost obsenčila in preredita, da ni v nas tiste sile, ki kliče: »doli krinke« in steza naše roke, da jih trgajo.

monopol. Razliko med lažizastopniki in med srbskim narodom takoj spoznaš, ko prideš v Srbijo. Če služiš v vojski kot prost vojak, te blagodejno ogreva bratstvo vseh sovrstnikov in soltprinov iz raznih delov Balkana, od raznih »starejših« pa kar dežuje prikrih in nekulturnih šikan radi tvoje-ga »prečanstva«. Kot uradnik v srbskem uradu si in ostaneš »prečanin«, ki se oblagla z delom, da lahko delničarji monopola srbskega bratstva pijejo v miru svojo kavo in hodijo »trigovačkim poslom.« Teh delničarjev ne boš našel med narodom, med kmeli, med delavstvom in med drugimi malimi ljudmi, temveč samo na »višjem položaju« dobrih mest in širše oblasti, ki se tudi izrablja v razne spekulacije!

Ko so Slovenci in Hrvati bogali iz avstrijskih čet in stopali v vrste borcev za Jugoslovanstvo, je med četniki, ki so se borili ramo ob ramo, vladalo res pravo bratstvo, velesrbski politiki v zaledju in na konferencah pa so hoteli še več, nacionalno-revolucionarne sinove Slovenije in Hrvatske so enostavno adoptirali ter jih predstavljali svojim zaveznikom kot Srbe, da se lahko pohvalijo s svo-

jo dobro politiko, češ, to so naši ljuóje, mi smo jim dali idejo in zato smo samo mi Pašiči, Vesniči, Spalajkoviči i. dr. poklicani in upravičeni odločati o jugoslovanskem vprašanju. Da so znali, koliko Slovencev trpi mučeniško smrt po raznih moriščih, kasarnah in ječah, koliko je preganjan in koliko je upornih in ogorčenih, bi najbrž izvestili entento, da so to nekaki Srbi, ki so se že prej enkrat naselili po Sloveniji, da sedaj po njihovih direktivah rušijo Avstrijo.

Dr. Kosič vidi v žilah tolmunteligenice in raznih samodržcev na važnih srbskih mestih arnautski atavizem. Ta je državnikom, ki se že od od nekaj bavijo s potvarjanjem jugoslovanstva iz »preka«, nad vse dobrodošel in zato delijo na tem, da se temeljito raspase in tako danes duševna kriza nedovršene srbske demokrazizma prinaša težke krize jugoslovanstvu in nacionalizmu ter tepla in odbija bratske želje slovenskega in hrvatskega naroda.

Dalje prihodnjih.

Širite katoliške liste!

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. v LJUBLJANI

je otvorila svojo

PODRUŽNICO V MARIBORU

na Koroški cesti št. 1, I. nadstropje.

Štev. poštno ček. urada: 12.445.

Telefon št. 311.

Podružnica izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja srečke državne razredne loterije. Sprejema prijave za subskripcijo delnic III. emisije Zadrुžne gospodarske banke.

Iz češkoslovaške

tkalnice ravnokar došlo: Posteljina, lepo pisana 76 cm široka 1 m 36 K, 120 cm široka 1 m 68 K. Inlet, roza 120 cm širok 1 m 78 K. Platno domače pristno, za rjuhe ali prtiče široko 148 cm, 1 m 130 K. Namizni prti, beli in barvani, z in brez franž, široki in dolgi 150 cm 1 komad 150 do 200 K. Enaki prti 150 cm široki, 200 cm dolgi 1 komad 200 do 280 K, lanene brisače po različnih cenah. Ena jedilna lanena garnitura kot: 1 namizni prt in 6 servijetov v različnih cenah. Ena slamjaca pristna 130 K, 1 cajghlače 140 K, do 260 K, ženske nogavice par 20 do 45 K, Obleke za dečke od 3 do 9 let 240 do 380 K. 1 tridelna žimnica (matraca) z atrikom 960 K. 1 žimnata podlaga (Drahteinsatz) 365 K. V zalogi večja izbira hlačevin, plavotiska, belega platna itd. Vsakovrstne vrvi, kot za cerkv. zvonove, splave (flose), seno, dvigala in perilo, konjske štuange in ujzde pri

Alojzij Gnušek, Maribor.
Glavni trg št. 6. 318

Malo posestvo,

zelo čedno v najboljšem stanju z dvema hišama, po ena kuhinja in dve sobi, shramba za jestvine, veranda, klet, prostrano poslopje, studenec, vrt za zelenjavo, sadonosnik in njiva, vse doma tik glavne ceste, ravna lega, pol ure od Maribora, se takoj proda. V hišo se kipec lahko takoj naseli. Natančneje pojasnila se dobe na Teznu št. 37 pri Mariboru. 2-2 337

Posestvo, mlin, gostilna s popolno gostilniško opremo, tobačna tražika, električna razsvetljava brez stroja, 1 in pol orala travnika, na prodaj v Feldkirchnu na Gor. Štajerskem. Natančneje pojasnila daje Franciška Karner, Ruda - Lipica pri Velikovcu, Koroško. 3-3 324

2 osebna avtomobila

eden »Dion Foton«, drugi »Studi baker«, dvojno obročje, 15 rez. zračnih cevi, se vsled razdruženja družbe takoj prodata. Naslov v upravi. 2-3 303

Književni vijesnik.

Na ljetnu sezoni naručite si odmah novo izišlo knjigo, Jirasek: »Filozofska historija« K 30-—, koja je izišla kao prvo hrvatsko jubilejno izdanje, Požečem K 30-—. Salje Cehojugoslovenska naklada J. Herejk Zagreb, Hatzova 15. 280 9-9

Pozor! Proda se po ceni o. ključavničarsko orodje, Maribor, Splavarska ul. št. 3. 2-2 331

Upokojen sod. oficial zmožen vsakega pisarniškega dela, išče primerne službe v Mariboru. Naslov v upravnistvu. 2-2 333

Suisse Française

cherche place aupres d'enfants ou comme demoiselle de compagnie. S'adresser Madame Inkret. Ob bregu 2, Maribor. 343

Na prodaj eno veliko ogle. in ena otročja zibelka cena 80 K. Prečna ulica 4/I, Maribor. 342

Pozor! Proda se po ceni o. mara za led z 4 vrati. Maribor, Slovenska ulica št. 36, Volčič, mizar. 1-2

Starorenomirana tvrdka

Alojzij Zoratti cerkveni pozlatař, specialist v restavriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se priporoča čt. duhovščini za naročila. Mojstersko delo. Zmerne cene. Skladišča poljskih križev in 4-108 razpel. 354

MARIBOR, Strossmajerjeva 3.

14. avgusta vsi v Rušel
20 letnica Podravske
podružnice S. P. D.
Velika slavnost!

Inserirajte v „Straži“!

Velika zaloga UR
vsakovrstnih
in verižic, prstanov, uhanov, ter
jedilnega orodja itd. 2-7P

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni

urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8
(Edmund Schmidgasse). 314

FRANC KRAJNC,

2-3 slikar 320

MARIBOR, Cvetlična ulica 3.
Absolvent monakovske in dunajske umet. obrtne šole. Izvršuje slikanje sob, napisov, pokrajin, dekoracij in portretov po ceni.

Pridobivajte naročnike!

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA d. d. v Ljubljani.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sombor, Split. Ekspozitura: Bled.

Vabilo na subskripcijo delnic tretje emisije.

Vsled sklepa občnega zbora, da se zviša delniška glavnica

od 8,000.000 na 24,000.000 kron z izdajo novih delnic v nominalni vrednosti 16,000.000 kron

se daje na javno subskripcijo

40.000 (štiridesettisoč) delnic po 400 kron nominalne vrednosti

pod nastopnimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo predpravico, da prevzamejo vse delnice tretje emisije in zato se jim nudita za eno delnico prve ali druge emisije dve delnici tretje emisije po kurzu K 520— tel quel.
2. Event. neoptirane delnice bo razdelil upravni svet med one podpisovalce, ki nimajo pravice opcije.

3. Subskripcijska mesta so:

Zadrुžna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Podružnica Zadrुžne gospodarske banke v Djakovem, Mariboru, Somboru in Splitu ter ekspozitura na Bledu.

Sveopća zanatlijska banka d. d. v Zagrebu in njena podružnica v Karlovcu.

4. Subskripcija traja od 1. junija do incl. 30. junija 1921.

5. Subskribent mora izkupilo za podpisano delnice pri prijavi polno v gotovini vplačati, sicer njegova prijava ne bo prihajala v ozir.

V LJUBLJANI, meseca maja 1921.

6. Dosedanji delničarji, ki hočejo uveljaviti svojo opsijsko pravico, morajo predložiti pri prijavi ali originalne delnice ali začasna potrdila o dodelitvi delnic prve, ozir. druge emisije.

7. Dodelitev delnic po končani subskripciji si popolnoma pridruže upravni svet.

8. Nove delnice so deležne dividende od 1. julija 1921 in opremljene s kuponom za pol leta od 1. julija do 31. decembra 1921.

9. Vsakemu subskribentu bo izdala Zadrुžna gospodarska banka potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil originalne delnice ali začasna potrdila o številu dodeljenih delnic. Začasna potrdila se kasneje zamenjajo za originalne delnice.

10. Subskribentom, katerim se niso mogle dodeliti ali ne v subskribirani višini, se vrne tozadevni znesek, oz. prebitek 15. julija 1921.

11. Kolikor znaša izkupilo za novo izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade v smislu § 7 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu.

Upravni svet

Zadrुžne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.